

– IHANAT KEVÄTUUTUUKSET TIEN POSKESTA –

Vihreä ympäristö

► VIHREÄMPI SUOMI ► VIHREÄMPI ELÄMÄ

Nro: 3 27.1.–9.2.2012 4 €

ISSN 1456-2730

ROUTE COUTURE -VAATTEISSA YHDISTYY
AKTIVISMI, KUOLEMA JA ELEGANSSI.
STINA RIIKONEN, LEENA PUKKI,
KAROLIINA PAAPPA JA LARI LÄTTI
TEKEVÄT MUOTIVAATTEITA
AUTON ALLE JÄÄNEISTÄ ELÄIMISTÄ.

Muotia matkan varrelta

TEKSTI MIKKO GUSTAFSSON

LEENA PUKKI levittää kuoleen supikoiran sanomalehden päälle. Pukki ja bohtimet odottavat kupissa työhuoneen lattialla. Märrin eläimet haju- ja keuhko- ja sisälähtö-työhuoneeseen, kun Pukki aloittaa nylkemisen. Matkasta kuluu **Regina Spektorin** sanat: *kidney your heart*.

Työhuoneen nurkassa lojuu hirsvennahkainen morsiuspuku. Muuten olisi mahdollista tajuata, että ryhmä valmistaa lattialla muotivaatemallista. Sanomalehdillä maakaakaa märkää supikoiran raastoa ja yksi auton alle jäänyt jänis.

Taiteilijat ovat keränneet ruhot edellisenä päivänä Tampere-Helsinki-suositteiden varasta. Puheseurina ja Leevi and the Leavingsin musiikki on saanut koko tuohon vaikuttamaan niin arkiselta, että työhuoneen haju ja työtöiden saadollisuus ylittävät.

"Projektin alkuvaiheessa pystyisimme tunnistamaan kuoleman hajon kaupungillakin", **Karoliina Paappa** muistuttaa.

Ryhmän työ on taiteellista määrätymistä vastaan. Samasta syystä taiteilijat ovat varanneet huoneen nurkkaan pökalat, joihin kuolleet eläimet säilyvät paremmin. Myös kylmiä vooderuuhiä helpottaa työtä, vaikka eläinten nahka on lämpimiä kausia tukehtumassa.

Pukki irrottaa supikoiran kypälän ruuasta kirurgiveitsellä.

"Pää ja tassut ovat hauskimmat, jos ne haluaa saada rihjään assun. Nahka repeää näissä kohdissa helposti", Pukki kertoo.

Vieressä Paappa jatkaa toisen supikoiran nylkemistä.

"Sisäiset vammat ovat aika laajat", hän sanoo.

ROUTE COUTURE -ryhmän työntekijät ovat olleet perinteikkaita alusta saakka, mutta lähes neljä vuotta jatkuneen työskentelyn aikana ryhmän käsityötaito on kehittynyt huippuunsa. Taiteilijat löysivät ensimmäiset ohjeet nahan ja turkkeen käsittelyyn netistä. Myöhemmin taidot ovat lisääntyneet Helsingin ammattikorkeakoulun kulkurien ja itäeuryoppalaisien tekniikkoiden avulla.

"Enimmäkseen ruuatomme on todella mielenkiintoista. Opiimme tunnistamaan turkista käyttökeuhkotompeja ja silloin", Stina Riihonen kertoo.

Route Couture -ryhmälle käsityöläisyys on sekä periaate että työtapo. Turkkeista näkyvät ruuheet kertovat eläimen elämän lopusta ja ryhmän työskentelytavasta. Ryhmä kertoo jokaisen käyttämänsä ruhon tullen varasta ja käsittelee ne yksityiskohtaisesti.

Stina Riihonen on tehnyt Route Couture -vaatteita myös työparina sisukon, vaatesuunnittelija **Satu Riihosen** kanssa. Yhteistyö on lähentänyt Stinan suhdetta vaatesuunnitteluun entisestään.

"On ollut kiinnostavaa lähestyä työtä Suomen alaa. Esimerkiksi kaavoitus, mallintaminen ja muut vaatesuunnittelun tekniset yhdistävät käsityöläisyttä, maastamista ja merkittävää", Stina Riihonen pohjaa.

KAIKKI ALKOI, kun taiteilijat nelisen vuotaisena olivat pyytäneet näyttelyä Helsinkiin ja ajoivat sen takia Tampereen ja Helsingin väliin. Muoturiiden pöytätyö säilyvien saattojen määrittäminen miellyttää heitä. Taiteilijat saivat ajatuksen tehdä saadoista vaatteista ja perustas Route Couture -tuotemerkin, jotta he saisivat kunnioitusta neustarhausta, eläinten läsnäolon ja muotivaatesuunnittelun radikaalisuutta.

Ryhmä vastustaa turkistarhausta ja eläinten hyväksikäyttöä. He eivät kuitenkaan halua tehdä näistä julistavia vaatekappaleita, vaan keskustelevat. Kaadon tapahtunut muotivaatesuunnittelun tekeminen on: ne eivät ole helppoja mieltäviä, mutta on puhuttava ja niitä on mielenkiintoista.

"Olemme saaneet kehujia taiteestamme eikä ommitteluista taholta kuten metsästäjiltä. Ehkäpä taideesta ei ole silloin tarjottu laina valmiina", Pukki sanoo.

Myös aktiiviset ovat keskustelleet Route Couture -työstä netin keskustelupalstoilla hämmästyneeseen sävyyn.

Ihmisten reaktiot ryhmään töihin kertovat, että turkistarhoissa kasvatettua supikoira pidetään arvokkaana ja auton alle jääneitä supikoira vastustajien jättä.

PUKKI SAA toisen työvälineensä päätöksen. Hän on kaapinnut eläimestä raavan, jotta nahka ei pääse haiskintymään.

Ryhmäläiset päättävät juoda kupilliset kahvia ja avata työhuoneen ikkunan. Kätilä ilma heikentää saattojen hajuja, mutta Pukki suosittelee jatkamaan suun kautta hengittämistä.

Käsittelemällä ryhmäläiset myös valmistavat nahkojen jatkokäsittelyyn. Nahka ottaa kyllä vettä pikkuhiljaa, jotta nahka voidaan pakata. Pakittaminen pitää nahkan neoksesta ja estää sitä pilauttamasta.

Taiteilijoiden mukaan turkin ja nahkan käsittelyyn kannattaa käyttää paljon aikaa, koska käsittelytavat vaikuttavat työn lopputulokseen. Esimerkiksi parkittamisen

Karoliina Paappa

• syntynyt 1981
 • valokuvauksen ja videotaiteen erikoistunut kuvataiteilija
 • suorittaa parhaillaan kulttuurin ammattitutkinnon Tampereen ammattikorkeakoulussa. Hän on myös suorittanut valokuvauksen tutkinnon Delaware College of Art and Design -yliopistossa, Yhdysvallat, Yhdysvallat.
 • Tehtäviä ollut esimerkiksi Digi-Akassa Design Photo Biennalissa 2008, Inter-Cool 3.0 -viikotilaisuudessa 2010 ja myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011.

Leena Pukki

• syntynyt 1984
 • taiteilijaksi ja muotokuvantekijäksi erikoistunut kuvataiteilija
 • valmistunut taiteen kandidaatin tutkinnon Yhteiskorkeasta, josta valmistui vuonna 2005. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011.

Lari Lähti

• syntynyt 1984
 • muotokuvantekijä ja muotokuvantekijä
 • valmistunut taiteen kandidaatin tutkinnon Yhteiskorkeasta, josta valmistui vuonna 2005. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011.

Sina Riihonen

• syntynyt Suomessa 1981
 • opettaja Lahden taideyliopiston kuvataiteen ja muotokuvantekijä ja muotokuvantekijä
 • valmistunut taiteen kandidaatin tutkinnon Yhteiskorkeasta, josta valmistui vuonna 2005. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011. Hän on myös yksi kutsu-artistista vuoden 2011.

voi tehdä kemiaalisesti, mutta jäljestä tulee kiinnostavampaa luonnontuotteiden menetelmien avulla.

"Näitä voi pakata esimerkiksi lehdistä tai eläinten aivoista tehdyllä aineella", Pukki kertoo.

Taiteilijoiden mukaan nahan käsittely ei ole niin vastentelemistä kuin maallikkona voisi kuvitella.

"Nykyisin on helppo oppia, koska se tuntuu heti tutulta. Isovanhemmehän eivät varmaan kavahtaisi nylkemistä. Ehkä tällain on kollektiivisessa muistiossa", Paappa pohtii.

Pitkin käsittelyvaiheen jälkeen ryhmä tekee kaavat suunnitelmilma vaatteisiin.

"Keräilytaminen ja vaatteet ovat aina olleet läsnä ihmisten elämässä. Vaatteita on kerätty, muistettu ja sovitettu muodin mukaisesti", Kälkonen sanoo.

Suunnitteluvaiheessa vaatesuunnittelijan on helppo etsiä materiaalien alkupelejä. Taiteilijoiden mukaan vaatteiden alkupelejä ei pääse letautumaan, kun sen valmistus alkaa loppua itse.

Sina Riihonen on kiinnostunut vaatesuunnittelun ja markkinoinnin toiminnasta, mutta raastavaa tekemisen on tuonut kiistä lähemmäs omaa elinympäristönsä.

Taideprojektin vuoksi ryhmä tutustuu jatkuvasti ympäristönsä eläinlajeihin – vaikkakin uudet tuntuu olivat usein kuolleita.

KAROLIINA PAAPPAN mielestä yksittäinen taiteilija voi estää eläinten kuolemia vain vähentämällä nopeutta tai jättämällä autotelematta. Hänen mukaansa tielikkennettä ja nopeusrajoituksia ei ole suunniteltu ainakaan eläinten turvallisuutta silmällä pitäen.

Route Couturen taiteilijoista autoiloo tällä hetkellä ainostaan Lähti, jonka ryö-

maikat eivät kuulemma muuten onnistuisi. Route Couturen taiteilijat allekirjoittavat ympäristöaktiivisista perinteistä, mikä on taidekentällä yleistä. Route Couturen taidekouluun aktiivinen taidekoulu ei kuitenkaan jää vain abstraktien tasolle.

"Hienotkin teokset hautautuvat liian usein gallerioihin. Taiteilijoiden sijaan taiteen pitää etsiä yleisöään eniten näyttelyiden ulkopuolelta", Pukki pohtii. Myös muita ryhmän jäseniä kiinnostaa oman mukavuusalueen ja yleisön laajentaminen.

"Olen itse ollut tekemässä myös graffiti-taidetta. Ei taiteilija voi jäädä omaan neustustoriinsa", Paappa sanoo.

Route Couture -työ on myös mediataidetta. Ryhmä ottaa töistään valokuvia, mikä tekee töistä siirrettäviä ja muistettavia. Digitaalisessa muodossa teokset levivät helpommin – ja markkinoitiin helpommin.

"Valoköylien avulla voimme hyödyntää paremmin esimerkiksi internetiä", Paappa sanoo.

UHIKKAATTEIDEN suunnittelu ja käsitteilyä ei eläinmuodin tekijöiden mielestä kannata sekoittaa massamuodin toimintaperiaatteisiin, vaikka samat työkalut ovat käytössä. Vasta kohtaus markkinoilijalla tekee töistä vastentelemistä.

"Ihmisiällä on tarve kuulla lausua ja erottaa lausua", Pukki sanoo.

"Muodin kautta ihmiset voivat ilmaista itseään sanattomasti. On kyseväisiä, että voittoa tavoitteleva teollisuus vastaa näitä perustarpeita. Ei muotiteollisuus halua tyydyttää ihmisen tarvetta lopullisesti", Paappa jatkaa.

Route Couturen töissä materiaalien jäljittely on huippuosa, ja vaatteet ovat jo osin täysin kierrätettyjä. Keskustaan ei pitäisi jätkeperusteilla syyttää ryhmää ainakaan epäekologisuudesta tai eläinten huonosta kohtelusta.

"Kun avasimme ensimmäisen näyttelyämme vanhaan liiketilaan, joku oli kirjoittanut ikkunaan huilipöytä ja ensimmäisenä ystävä kyllä, muuten ei. Olinne jätettiin ikkunaan tietoa vaateistamme. Silloin ihmiset huusivat näyttelyä oikeaksi tulkiksi", Paappa kertoo.

Ihmisiä ovat menettäneet luostevan suhteen ympäristönsä, koska eläinmuotomme pyrkii erottamaan ihmisen ja luonnon toisistaan. Näin routecouturelaiset ajattelevat.

"Massamuodin ja eläinmuotomien pahtin erillisuus on tuotannon hajuttaminen. Muoti keotaan paljasta, tekijät, materiaali ja markkinoiti eronataan toisistaan. Myös kuluttajien on lähes mahdotonta tutkia tuotteiden alkuperää", Sina Riihonen pohtii.

Erikoista Route Couture -ryhmän juuresta vaatesuunnittelusta tekee se, että muodin vuoksi ryhmän joutunut opettamaan myös markkinointia. Vaatteet muutetaan muodikas vasta brändin ansiosta. Merkit ja logot ovat osa tuotosta.

"En näe ongelmaa siinä, että teokset ovat hirtettyjä. Koko työniän jäljittelen muodin toimintaperiaatteita", Pukki kertoo.

"Reinäänsä tekee teoksesta ehkä peikkää käsitteilyä myönteisemmän ja kiin-

» Isovanhemmehän eivät varmaan kavahtaisi nylkemistä.

GLAMOURIA YTHÄASTITTELUUN? Aina Leena Pukki (Haherite Karoliina Paappa malli Johanna Kuusi)

TUNNELMAA AFTER WORK KÄIDILLE. Aina Leena Pukki, malli Aleksi Huikka

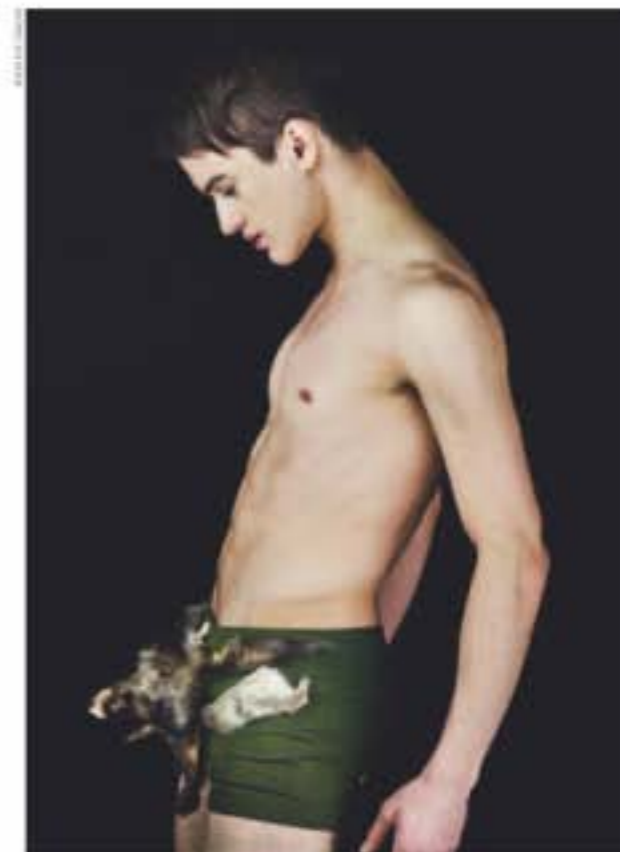
KYVÄÄN JUKKIIIN. Au Linn Pukki, malli Anu Aikman.

KATRI KOSKINEN

HÄIKÄISEN HAISSA. Au Linn Pukki ja Katiina Paappa, malli Anu Aikman.

PULAHITA AVANTOON TYVILLÄ. Au Linn Pukki, malli Aleksi Puhka.

TÄYKÄ LEIPÄSI RAKASTAVAT. Au Linn Pukki, malli Johanna Ranta.

nostavamman", Sina Riikonen lisää.

Brändäys ja valokuvaukset eivät muuta ainostaan vaatteita modiksi. Ne brändäivät kokonaisuutensa. Ehkä tästä syystä ryhmän lähtö on nähty Suomen lisäksi myös sukolaissa ja korealaisessa näytellyssä.

Markkina-logiikka ja kuvallisuus vaikuttavat myös näyttelijöiden ulkoasuun. Muoti, taide ja media yhdyntävät kuvallisuutta ja voimakasta vastakkainasettelua, minkä vuoksi ryhmän taide saa helposti huomiota. Soittorokentaja Lari Lähtö hehkuu ottamatta kaikki ryhmäläiset ovat ammattitaiteilijoita, joista osa opiskelisi edelleen, mutta taideintensa luonteen vuoksi he eivät ole riippuvaisia taidepiirien suosioeroituksesta.

VÄRÖ LEVIÄÄ studioon pehmentäväs värjön läpi. Mallit pukevat varovaisesti yllään supikoitan päästä tehtyjä uikkareita tai povoa kohottavia kurvakiineji. Yksi malleista poseeraa kameralle fasaanista, lokista, polista ja supikoitasta tehty mekko päällään.

Valokuvaukset ovat säätäneet värejä paikalleen useita tunteja. Mallit ovat täysin sopeutuneet uusiin turkisiin. He tuntuvat löytäneen myös sisäisen elämänsä.

Uusia vaatteita valmistetaan Route Couturen työhuoneella useamman kuukauden ajan. Samaan aikaan ryhmä suunnittelee muotikatalogia aiemmin tehdyistä vaatteista.

Kyyn Pukilla, aiotaanko katalogin muuttavateen myydy. Hänen mukaansa vaatteita ei ole toistaiseksi myyty, vaikka se olisi mahdollista. Ilman kunnollista korvasta Pukki ei käsityöstään luovu. Esimerkiksi Route Couture -mekkojen hinnat alkavat 1500 eurosta.

"Myy vaateen heti, kun joku maksaa

minulle tarpeeksi."

Route Couturen vielä ei huonosta mekistä huolimatta puuta kuvallista tai taiteellista kunniarohkoa. Jokaisella uudella mallilla on oma henkensä. Tulevaisuudella on kehittäviä nimeksi Lari Lähtö suunnittelemassa miestenvaatesarjaa.

Suorellosta kuvastilanteesta huolimatta ryhmän toiminta vaikuttaa yksittäisissä työvaiheissa eniten rutiinin ja rutiinin aktivismita.

Viime ruokailunsa taiteilijat löysivät tien varresta rurgastettun kulkokujan. Sen he toimittivat rengastuslaitteille.

NAHKA HAJOAA ompeluvaiheessa helposti, joten Paappa löytyy työskennellä ilman ompelukonetta. Ryhmäläisten syömistä supikoita tulee materiaalista Route Couturen uuden talvi- ja kevätmallistoon, joka ilmestyy maaliskuussa.

Viimeistely vaatii tekijöiltään kosolti lankaa ja tarkkuutta. Supikoitavahkojen lisäksi Paappa on kyninyt vaatteita varten fasaanin.

Paappalta keuhkii viisi tumia ommella vante valmiiksi. Sibi työsiha on hänelle mieleisin, koska mielekkäät vaatteesta muuttuvat viimeinkin todeksi.

Puettaminen jälkeen Paappa saa pukea mallin päälle supikoitan nahasta valmistetun liivin, jonka koristena on fasaanin sulista tehtyjä raitoja. ☺

» Paappa on kyninyt vaatteita varten fasaanin.